

De Regio Champagne is ontstaan vanuit zijn wegen

De *Campania* is een open land, dat sinds onheuglijke tijden doorkruist wordt door een noord-zuid as, de tinroute, die de Britse eilanden verbond met de smeltkroezen van de bronsgieters aan de Middellandse Zee.

Langs dezelfde weg kwamen de Romeinse legioenen, die structuur aanbrachten door steden te stichten en wegen aan te leggen. Op deze wegen worden Reims en Langres kruispunten, verbonden met Châlons en Troyes. In de 3e en 4e eeuw vestigen zich Christelijke gemeenschappen. De eerste bedevaarten vinden plaats naar de graven van de plaatselijke beschermheiligen St Remigius, (saint Remi), St Memmius (saint Memmie), St Lupus (saint Loup),..

Vanaf de 10e eeuw vinden we vermeldingen van de eerste internationale bedevaarten met name over de Via Francigena, die van Canterbury of Kantelberg naar Rome loopt, en van enkele Santiagogangers.

In deze tijd zien we ook de eerste heerlijkheden ontstaan, die aan de rand van het Koninkrijk Frankrijk gesticht worden door eierzuchtige edelen. De familie van de Thibaudiens brengt Meaux, Château-Thierry, Provins, Sézanne, Troyes, Bar-sur-Aube onder zich dank zij het handig afsluiten van huwelijken en het van pas komende verdwijnen van concurrenten. De graven van Champagne in de 12e eeuw begrijpen dat zij, door het ontbreken van een natuurlijke en culturele eenheid, hun gebied één moeten maken door de dynamiek van de economie. Door gebruik te maken van de grote handelsstromen kan het gebied langs deze as gestructureerd worden. Thibaud II (1125-1152) in het bijzonder maakt gebruik van de toegenomen handel tussen de Middellandse Zee en de Lage Landen – toentertijd de belangrijkste handelsgebieden van Europa – om in de zuidelijke Champagne belangrijke handelscentra te stichten.

Maar de mens leeft niet van geld alleen. Wat voor zin heeft het om deze wereld te winnen, indien men daardoor de weg naar Het Rijk der Hemelen, het enige dat waarde heeft, verliest. Er zijn plaatsen waar de hemel de aarde nadert: Jeruzalem, Rome, Santiago de Compostela. Trouw aan de oproep van de kruistochten, gaan de inwoners van de Champagne ook de Apostel in Galicië vereren.

In 1199 trouwt graaf Thibaud III met Blanche van Navarra. In 1234 erft hun zoon Thibaud IV dit koninkrijk in de Pyreneeën en wordt gekroond in Pamplona. Deze band versterkt de aantrekkingskracht van Santiago. Vooral in het gebied van de Aube vinden we hiervan de sporen. Er zijn de beelden bewaard in kerken waar St Jacob Matamoros de ongelovigen te lijf gaat.

Het is niet gemakkelijk om de oude Jacobswegen terug te vinden, zo ver van het eindpunt: ze zijn ontelbaar en vloeien samen naarmate we verder naar het zuiden komen. Het is echter wel duidelijk dat de Champagne, door zijn positie als kruispunt van wegen en door het grote aantal kloosters, een verplichte doorgang werd voor wie vanuit het noorden en het oosten van Europa kwam. Handelaars en pelgrims lopen zij aan zij op de heen- en de terugweg, omdat de voorzichtigheid hen verplicht om in groepen te reizen. We kunnen hier nog aan toevoegen dat monniken en kanunniken, van Hautvillers tot Clervaux, op de hellingen wijngaarden hebben aangelegd die verpozing brengen, het hart van de mensen verblijden en een omweg de moeite waard maken.

Goede reis voor allen die heden ten dage in onze streek een duizendjarige traditie verder zetten.

Patrick DEMOUY, hoogleraar in de Middeleeuwse Geschiedenis aan de universiteit van Reims